

DOKUMENTÁCIÓ

Intézmény: Neumann János Egyetem
Kar: GAMF Műszaki és Informatikai Kar
Tantárgy: Haladó programozás

Hallgató: Pataki Márton
Neptun kód: Q9HLSR
Dátum: 2024. 12. 03

FELADAT MEGFOGALMAZÁSA

FORGALOMSZÁMLÁLÓ RENDSZER MEGVALÓSÍTÁSA
Objektumdetektálás és követés YOLOv8 alapokon

A feladat célja egy olyan szoftveres megoldás létrehozása, amely képes egy rögzített videofelvétel alapján a közúti forgalom automatizált elemzésére. A rendszerrel szemben támasztott követelmények:

1. **Detektálás:** Különböző járműkategóriák (személyautó, teherautó, busz, motorkerékpár) valós idejű felismerése.
2. **Követés (Tracking):** A felismerésen túl az objektumok mozgásának lekövetése, egyedi azonosítóval (ID) való ellátása.
3. **Számlálás:** Egy virtuális ellenőrző vonalon való áthaladás érzékelése, és a forgalom irányának (bejövő/kimenő) megkülönböztetése.
4. **Statisztika:** Az eredmények vizuális megjelenítése a videón és egy végső összegző táblázatban.

Járműszámláló Rendszer – Dokumentáció

I. Fejlesztői Dokumentáció

Ez a szakasz a szoftver belső felépítését, az alkalmazott algoritmusokat és az adatstruktúrákat tárgyalja. A kód egyetlen, lineárisan futó szkript (`main scope`), amely a **YOLOv8** objektumfelismerőt és a **ByteTrack** követő algoritmust használja.

1. Architektúra Áttekintés

A program egy "csővezeték" (pipeline) elven működik, amely minden egyes videóképkockát (frame) azonos lépéseken vezet keresztül.

Adatfolyam:

1. **Input:** Videófájl beolvasása.
2. **Preprocessing:** Képkocka átméretezése a feldolgozási sebesség optimalizálása érdekében.
3. **Inference (Következtetés):** YOLOv8 modell futtatása objektumdetektálásra és követésre (Tracking).
4. **Logic (Üzleti logika):** Objektumok szűrése osztály alapján, majd a vonalátlépés vizsgálata.
5. **Visualization:** Eredmények (dobozok, ID-k, számlálók) rárajzolása a képre.
6. **Output:** Valós idejű megjelenítés és végső összegzés.

2. Könyvtárak és Függőségek

- **ultralytics (YOLO):** A neurális hálózat kezelése, objektumfelismerés és követés.
- **cv2 (OpenCV):** Videó beolvasása, képmanipuláció (rajzolás, átméretezés), megjelenítés.
- **numpy:** Mátrixműveletek (bár a kódban közvetlenül keveset használt, az OpenCV és YOLO erre épül).
- **collections (deque, defaultdict):** Hatékony adatstruktúrák az előzmények (track history) tárolására.

3. Konfigurációs Változók (Konstansok)

Változó	Típus	Érték	Leírás
VIDEO_PATH	str	"video.mp4"	A feldolgozandó videó elérési útja.
TARGET_WIDTH	int	900	A videó átméretezési szélessége (px). A magasságot arányosan számolja.

Változó	Típus	Érték	Leírás
CONF_THRESHOLD	float	0.45	Konfidencia küszöb. Csak az ezen érték feletti találatokat veszi figyelembe.
VEHICLES	list	["car", "truck", "bus", "motorbike"]	Szürendő osztályok listája (pl. "car", "bus").
LINE_POS	float	0.60	A számlálóvonal relatív pozíciója (0.0 - 1.0) a kép tetejétől számítva.

4. Adatstruktúrák és Állapotváltozók

A program futása során a következő dinamikus változók tárolják az állapotot:

- **track_history (defaultdict(deque)):**
 - **Kulcs:** track_id (egyedi azonosító, int).
 - **Érték:** deque(maxlen=20). Koordináták (x, y) listája.
 - **Cél:** Az objektumok útvonalának kirajzolása és a mozgásirány meghatározása. A maxlen=20 biztosítja, hogy csak az utolsó 20 pontot tároljuk, megelőzve a memóriaszivárgást.
- **counted_ids (set):**
 - **Tartalom:** Azon track_id-k halmaza, amelyeket már megszámoltunk.
 - **Cél:** Megakadályozza ugyanazon jármű többszöri számlálását (pl. ha a vonalon "toporog").
- **active_ids (list):**
 - **Tartalom:** Az aktuális képkockán éppen látható járművek ID-i.
 - **Cél:** "Garbage collection" – a track_history-ból töröljük azokat, akik már nincsenek a képen (active_ids-ben nem szerepelnek).

5. Algoritmusok Részletes Magyarázata

5.1. Számlálási Logika (Line Crossing Logic)

Ez a kód legkritikusabb része. A rendszer nem területet figyel, hanem egy virtuális vonal átlépését.

Lépések:

1. **Középpont számítás:** Minden detektált dobozra kiszámoljuk a középpontot:

$$C_y = (y_1 + y_2) / 2$$
2. **Előzmény vizsgálat:** Ha az objektumnak van legalább 2 rögzített pozíciója a track_history-ban.

Átlépés detektálása:

- Legyen P_y az előző képkocka y koordinátája.
- Legyen C_y az aktuális képkocka y koordinátája.
- Legyen L_y a számlálónál y pozíciója.
- **Feltétel:** ($P_y < L_y$ és $C_y \geq L_y$) VAGY ($P_y > L_y$ és $C_y \leq L_y$).
- Ez matematikailag azt jelenti, hogy a pont a vonal egyik oldaláról a másikra került két egymást követő pillanatban.

5.2. Iránymeghatározás

Ha az átlépés megtörtént:

- Ha $C_y > P_y$: Az Y koordináta nőtt. A képernyő koordináta-rendszerében (ahol a (0,0) a bal felső sarok) ez **lefelé** irányuló mozgást jelent (count_in).
- Ha $C_y < P_y$: Az Y koordináta csökkent. Ez **felfelé** irányuló mozgást jelent (count_out).

6. Kód Működése (Főciklus)

1. **Inicializálás:** Modell betöltése (yolov8n.pt), videó megnyitása.
2. **Frame Loop:**
 - **Resize:** A `cv2.resize` biztosítja, hogy nagy felbontású videóknál is gyors legyen a feldolgozás.
 - **YOLO Track:** `model.track(..., persist=True)`. A `persist=True` kritikus: ez utasítja a modellt, hogy tartsa meg az ID-kat a képkockák között (ne új objektumként kezelje őket).
 - **Iteráció:** Végigiterálunk a detektált objektumokon (`boxes, ids, cls`).
 - **Szűrés:** `if label not in VEHICLES`: Ha nem jármű, eldobjuk.
 - **Track History Update:** Hozzáadjuk az aktuális középpontot a deque-hez.
 - **Számlálás:** (Lásd 5.1 pont). Ha számoltuk, hozzáadjuk a `counted_ids`-hez.
 - **Rajzolás:**
 - Zöld doboz: Ha már meg lett számolva.
 - Fehér doboz: Ha még nem érte el a vonalat.
 - Nyomvonal (`cv2.line`): Az utolsó 20 pozíció összekötése.
3. **Cleanup:** A ciklus végén töröljük a `track_history`-ből azokat az ID-kat, amelyek nincsenek az `active_ids` listában (kimentek a képből), hogy ne fogyjon el a memória.
4. **Összegzés:** A `while` ciklus után egy statikus kép (`summary_img`) generálása az `np.zeros` segítségével.

7. Hibakezelés

- **Fájl megnyitás:** `if not cap.isOpened()` ellenőrzi, hogy a videó elérhető-e.
- **Üres detektálás:** A kód ellenőrzi (`if results[0].boxes.id is not None`), hogy van-e egyáltalán objektum a képen, mielőtt iterálna, elkerülve a `NoneType` hibákat.
- **Hiányzó osztályok:** A `VEHICLES` lista szűri a nem releváns találatokat, így téves detektálás (pl. gyalogos) nem rontja a statisztikát.

II. Felhasználói Dokumentáció

Ez az útmutató segít a program telepítésében, beállításában és futtatásában. A szoftver célja, hogy videofelvételeken automatikusan megszámlolja az áthaladó járműveket irány szerint.

1. Telepítés és Előkészületek

A program futtatásához Python környezet szükséges.

Rendszerkövetelmények:

- Python 3.8 vagy újabb.
- Videókártya (GPU) ajánlott, de CPU-n is fut (lassabban).

Lépések:

Könyvtárak telepítése: Nyisson meg egy parancssort (Terminal/CMD) és futtassa az alábbi parancsot:

- `pip install ultralytics opencv-python numpy`
- vagy:
- `pip install -r requirements.txt`

A Program Indítása

1. Nyissa meg a parancssort abban a mappában, ahol a szkript található.
2. Indítsa el a programot:

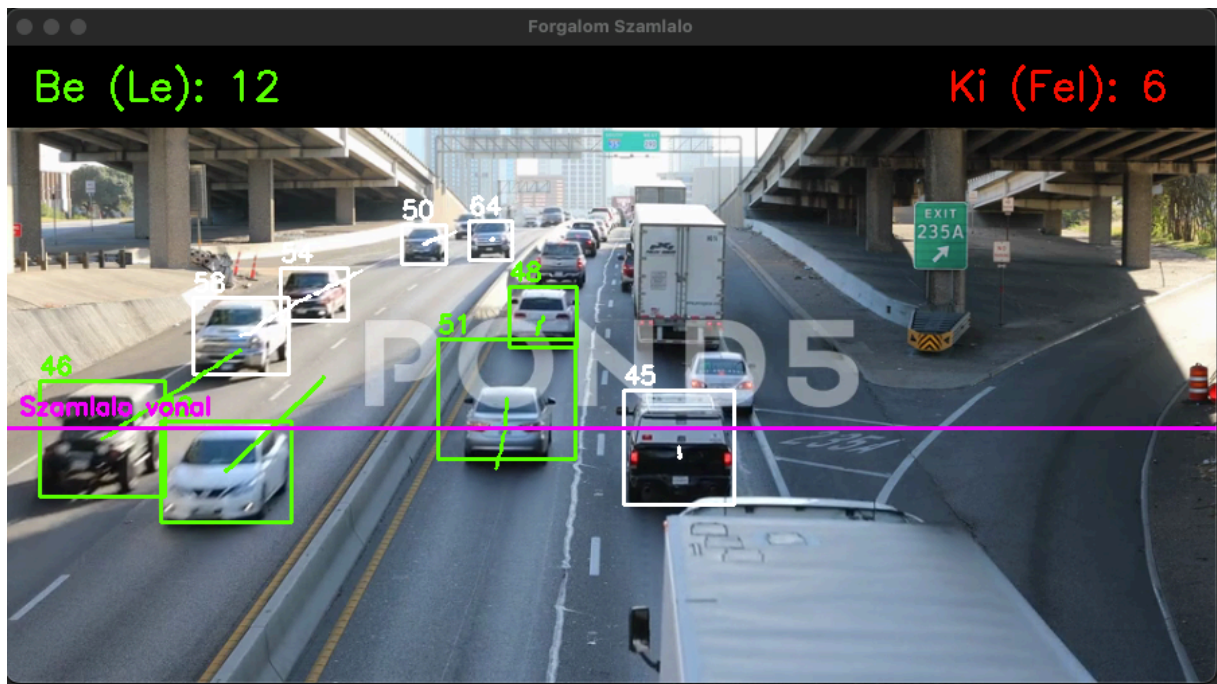
```
python main.py
```

3. A Felhasználói Felület (UI) Értelmezése

A program futása közben egy ablakban látja a videót és a valós idejű adatokat.

Mit lát a képernyőn?

- **Lila vonal:** Ez a virtuális "számláló kapu". Amikor egy jármű közepe áthalad ezen, a számláló növekszik.
- **Jármű keretek:**
 - **Fehér keret:** A járművet a rendszer követi, de még nem lépte át a vonalat.
 - **Zöld keret:** A jármű áthaladt a vonalon és meg lett számolva.
- **Számok a jármű felett:** Egyedi azonosító (ID). Minden jármű állandó számot kap, amíg a képernyőn van.
- **Felső panel (Fekete sáv):**
 - **Be (Le):** A fentről lefelé haladó, vonalat átlépő járművek száma (Zöld felirat).
 - **Ki (Fel):** A lentől felfelé haladó járművek száma (Piros felirat).

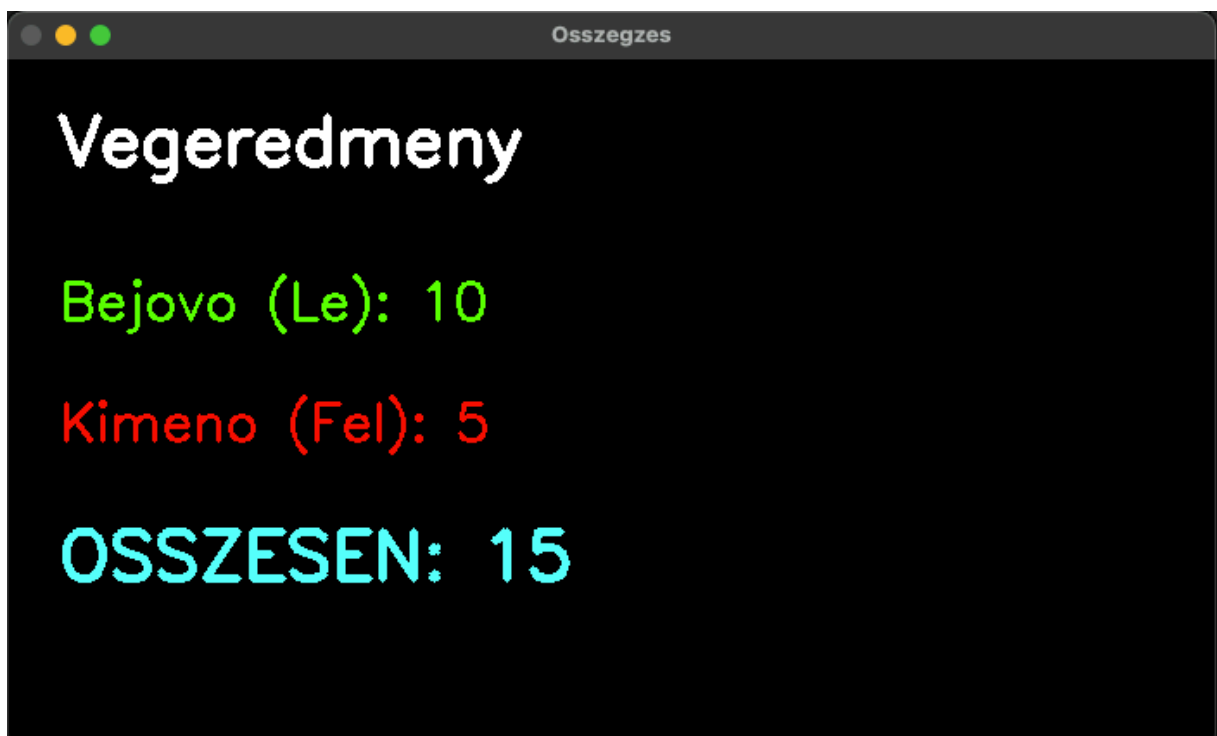

4. Végeredmény

Amikor a videó véget ér (vagy megnyomja az `ESC` billentyűt), a program bezárja a videót és megjelenít egy összegző táblát.

Az összegző képernyő tartalma:

- A "Bejövő" (Lefelé) forgalom összege.
- A "Kimenő" (Felfelé) forgalom összege.
- Az összesített forgalom.

A program bezárásához az összegző képernyőn nyomjon meg **bármilyen billentyűt**.

III. Mesterséges Intelligencia alkalmazása a projektben

A projekt szoftveres megvalósítása során a **Google Gemini** nyelvi modellt alkalmaztam fejlesztői segédeszközként. A munkafolyamat iteratív módszertannal zajlott: a specifikációk meghatározása, a generált kód validálása és a hibák detektálása az én feladatom volt, míg az AI a kódolási feladatok végrehajtásában segített.

A fejlesztés során az alábbi lépéseken keresztül alakult ki a végleges megoldás:

1. Kezdeti verzió és a felmerülő problémák Az elsődlegesen generált kód (V1) bár szintaktikailag helyes volt, a gyakorlati tesztelés során funkcionális hiányosságokat mutatott. A szoftver egy egyszerű pozíció-ellenőrzést végzett (azt vizsgálta, hogy a jármű középpontja éppen a vonalon tartózkodik-e), ami két fő problémát eredményezett:

- **Hiányos irányérzékelés:** A rendszer nem tudta megkülönböztetni a mozgásirányt, így kizárólag a beérkező járműveket számolta, a kifelé haladó forgalmat figyelmen kívül hagyta.
- **Pontatlan számlálás:** Ha egy jármű gyorsan haladt át a képen, a detektálás kimaradt, mivel a program nem vizsgálta az előzményeket, csak az aktuális képkockát.

2. Hibajavítás és a végleges megoldás (V2) A hibák felismerése után specifikus utasításokkal (prompt engineering) kértem a kód módosítását. A fejlesztés iránya a **mozgásvektor alapú vizsgálat** és az **állapotmegőrzés** bevezetése volt. A végleges programkódba bekerült egy deque adatszerkezet, amely tárolja a járművek korábbi pozícióit (`track_history`). A továbbfejlesztett logika most már nem a vonalon való tartózkodást, hanem a **vonalléptetését** vizsgálja (az előző pozíció még a vonal egyik, az aktuális már a másik oldalán van).

Ennek köszönhetően a szoftver képessé vált a **kétirányú forgalom** (be- és kilépő irány) stabil és pontos megkülönböztetésére. A végső kódot manuálisan teszteltem és validáltam a feladat követelményeinek megfelelően.

IV. Felhasznált Források és Eszközök

A projekt megvalósítása során felhasznált szoftveres könyvtárak, a fejlesztést támogató mesterséges intelligencia modell, valamint a teszteléshez alkalmazott médiaállományok listája:

Szoftveres környezet és könyvtárak:

- **[1] Ultralytics YOLOv8:** Jocher, G., Chaurasia, A., & Qiu, J. (2023). *Ultralytics YOLOv8 (Version 8.0.0)* [Computer software]. Elérhető: <https://github.com/ultralytics/ultralytics>
- **[2] OpenCV (Open Source Computer Vision Library):** OpenCV Team. (2024). *OpenCV-Python (Version 4.x)* [Computer software]. Elérhető: <https://opencv.org/>

- **[3] NumPy:** Harris, C. R., et al. (2020). *Array programming with NumPy*. Nature, 585, 357–362. Elérhető: <https://numpy.org/>

Mesterséges Intelligencia:

- **[4] Google Gemini:** Google. (2024). *Gemini Advanced* [Large Language Model]. Alkalmazva: kódoptimalizálás és hibakeresés támogatására. Elérhető: <https://gemini.google.com/>

Felhasznált médiaállományok (Tesztvideók):

A forgalomszámláló algoritmus teszteléséhez használt videóanyagok a Pond5 médiatár állományai.

- **[5] Pond5 Stock Footage:** *Cím:* Seattle Highway 520 Traffic Bridge Sunset (Item ID: 32089707). *Elérhető:* <https://www.pond5.com/stock-footage/item/32089707-seattle-highway-520-traffic-bridge-sunset>
- **[6] Pond5 Stock Footage:** *Cím:* View Of Busy Highway Traffic Climate Change Indicators (Item ID: 145996279). *Elérhető:* <https://www.pond5.com/stock-footage/item/145996279-view-busy-highway-traffic-climate-change-indicators-greenhou>